

**«Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական
ընկերություն**

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն.....	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության նկարագրություն	5
2. Հայաստանի գործարար միջավայրը	5
3. Պատրաստման հիմունքներ.....	6
4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	11
5. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	22
7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս	23
8. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս.....	23
9. Զուտ առևտրային եկամուտ.....	23
10. Այլ եկամուտ.....	24
11. Արժեզրկումից կորուստներ	24
12. Անձնակազմի գծով ծախսեր.....	24
13. Այլ ծախսեր.....	24
14. Շահութահարկի գծով ծախս	25
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26
16. Առևտրային արժեթղթեր	26
17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	28
18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ.....	28
19. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	32
20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	32
21. Հիմնական միջոցներ	33
22. Ոչ նյութական ակտիվներ.....	34
23. Բռնագանձված ակտիվներ	34
24. Այլ ակտիվներ	35
25. Ստորադաս փոխառություններ.....	35
26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	36
27. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ.....	36
28. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	37
29. Այլ պարտավորություններ	37
30. Այլ փոխառու միջոցներ.....	37
31. Կապիտալ.....	38
32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	39
33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	40
34. Իրական արժեքի չափում	42
35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	47
36. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում.....	48
37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	49
38. Ռիսկերի կառավարում	50
39. Կապիտալի համարժեքություն.....	65

**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ծան.</i>	<i>31/12/2016թ.</i>	<i>2015թ. (ստուգված)</i>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	45,286,422	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	16	184,833	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	17	3,345,868	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	18	117,833,710	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	19	14,929,205	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	0	5,484,221
Հիմնական միջոցներ	21	6,384,767	6,612,460
Ոչ նյութական ակտիվներ	22	139,802	187,008
Բռնագանձված ակտիվներ	23	2,385,649	2,288,512
Ընթացիկ ակտիվներ շահութահարկի գծով		0	131,654
Այլ ակտիվներ	24	871,369	1,049,340
Ընդամենը ակտիվներ		191,361,625	158,903,165
Պարտավորություններ և կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	26	278,064	7,431,275
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	28	31,591	14,495
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	139,865,898	111,430,135
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		156,441	0
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	960,375	1,244,231
Այլ փոխառու միջոցներ	30	9,096,208	9,895,217
Այլ պարտավորություններ	29	841,484	755,678
Ստորադաս փոխառություններ	25	7,598,818	7,430,709
Ընդամենը պարտավորություններ		158,828,879	138,201,740
Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	31	16,416,633	7,002,033
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		1,005,996	1,005,996
Այլ պահուստներ		4,806,896	3,653,862
Զբաղիված շահույթ		10,239,988	8,976,301
Ընդամենը կապիտալ		32,532,746	20,701,425
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		191,361,625	158,903,165

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել և ստորագրվել են Բանկի Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից 2017թ. հունվարի 13-ին:

Արթուր Հակոբյան

Արաքսյա Առաքելյան

Գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

	Օսանթ.	01/10/16- 31/12/16	01/01/16- 31/12/16	01/10/15- 31/12/15	01/01/15- 31/12/15
Հազար ՀՀ դրամ					
Տոկոսային եկամուտ	7	3,636,974	13,859,656	3,326,367	13,458,001
Տոկոսային ծախս	7	(1,842,451)	(6,787,759)	(1,716,446)	(6,961,726)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		1,794,523	7,071,898	1,609,921	6,496,275
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	8	543,025	2,003,640	488,366	1,887,676
Միջնորդավճարների գծով ծախս	8	(219,311)	(763,729)	(178,675)	(656,310)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		323,714	1,239,911	309,691	1,231,366
Զուտ առևտրային եկամուտ	9	519,718	899,056	273,795	1,009,948
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (վնաս)/օգուտ		(190,460)	(238,305)	(90,486)	(518,306)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		11,084	54,229	1,109	45,838
Այլ եկամուտ	10	195,081	943,834	256,325	944,279
Արժեզրկումից կորուստներ	11	(591,036)	(1,360,701)	(1,717,490)	(3,271,603)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(885,760)	(3,379,260)	(834,209)	(3,137,936)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	21	(192,192)	(739,362)	(176,625)	(669,766)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	22	9,961	(76,339)	(38,945)	(127,891)
Այլ ծախսեր	13	(762,486)	(2,723,708)	(1,044,395)	(2,618,277)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ		232,147	1,691,253	(1,451,309)	(616,073)
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(168,328)	139,941	133,494	(47,510)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/(վնաս)		63,819	1,831,194	(1,317,816)	(663,583)
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		213,769	213,769	(708,574)	(708,574)
Շահութահարկի ազդեցություն		63,858	63,858	141,715	141,715
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		277,627	277,627	(566,859)	(566,859)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ/(վնաս)		125,767	1,314,447	66,753	33,128
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(9,697)	(29,474)	(5,761)	(45,838)
Շահութահարկի ազդեցություն		(59,420)	(275,037)	(12,198)	2,542
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		56,650	1,009,936	48,794	(10,168)
Այլ համապարփակ եկամուտ/վնաս հարկումից հետո		334,277	1,287,563	(518,065)	(577,027)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		398,096	3,118,757	(1,835,881)	(1,240,610)

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Կանոնադրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Հազար ՀՀ դրամ Մնացորդն առ 2015թ. հունվարի 1(ստուգված)	7,002,033	63,233	844,898	347,391	3,978,488	10,268,240	22,504,283
Հատկացում գլխավոր պահուստին			161,098			(161,098)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(562,248)	(562,248)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	161,098	-	-	(723,346)	(562,248)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						(663,583)	(663,583)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				(58,962)	(10,168)	(566,859)	
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	(10,168)	(566,859)	(663,583)	(1,240,610)
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա					(94,990)	94,990	-
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,002,033	63,233	1,005,996	337,223	3,316,639	8,976,301	20,701,425
Մնացորդն առ 2016թ. հունվարի 1(ստուգված)	7,002,033	63,233	1,005,996	337,223	3,316,639	8,976,301	20,701,425
Կանոնադրական կապիտալի համալրում	9,414,600						9,414,600
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(702,036)	(702,036)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	9,414,600	-	-	-	-	(702,036)	8,712,564
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						1,831,194	1,831,194
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				953,286	1,009,936	277,627	
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	1,009,936	277,627	1,831,194	3,118,757
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա					(134,529)	134,529	-
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,005,996	1,347,159	3,459,737	10,239,988	32,532,746

Գից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	01/01/2016-31/12/2016թ.	01/01/2015-31/12/2015թ.(ստուգված)
Հազար ՀՀ դրամ		
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (Վնաս)/շահույթ մինչև շահութահարկ	1,691,253	(616,073)
<i>Ճշգրտումներ`</i>		
Ամորտիզացիա և մաշվածություն	(815,701)	797,657
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից վնաս	100,563	63,210
Արժեզրկումից կորուստներ	1,360,701	3,271,603
Բռնագանձված ակտիվների արժեզրկում	7,204	62,268
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	(330)	(839)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերից օգուտներ	(54,229)	(45,838)
Զուտ վնաս ածանցյալ գործիքներից	(641,399)	66,690
Զուտ վնաս առևտրային արժեթղթերից	36,940	3,597
Արտարժույթի փոխարկումից գուտ վնաս/(օգուտ)	238,305	518,306
Ստացվելիք տոկոսներ	(886,075)	28,919
<i>Վճարվելիք տոկոսներ</i>	237,747	(22,249)
Դրամական միջոցների հոսքեր` մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	1,274,979	4,127,251
Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում		
Առևտրային արժեթղթեր	(341,236)	(318,847)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,674,183	(1,961,453)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(33,202,627)	5,083,968
<i>Բռնագանձված ակտիվներ</i>	(204,904)	406,513
Այլ ակտիվներ	(117,350)	(537,253)
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)		
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	(7,064,164)	(858,194)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,169,862	15,778,647
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	658,495	(232,840)
Այլ պարտավորություններ	(445,004)	(485,708)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(5,597,766)	21,002,084
Վճարված շահութահարկ	(288,095)	(275,495)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված գործառնական գործունեությունից	(5,885,861)	20,726,589
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(7,611,181)	(6,402,759)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից հոսքեր	4,222,889	4,237,823
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(353,869)	(694,328)
Հիմնական միջոցների վաճառքից հոսքեր	396	0
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(29,194)	(61,609)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	(3,770,959)	(2,920,873)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրումից	9,414,600	0
Այլ փոխառու միջոցների ներգրավումից հոսքեր	2,154,194	3,836,778
Այլ փոխառու միջոցների մարումներ	(1,412,047)	(3,412,102)
Ստորադաս փոխառությունների մարումներ	(341,096)	(957,952)
Բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	(702,047)	(562,248)

Գից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` (օգտագործված)/ստացված ֆինանսավորման գործունեությունում	9,113,604	(1,095,524)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	(543,216)	16,710,192
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում	46,029,188	27,841,421
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(199,550)	1,477,575
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում (Ծան. 15)	45,286,422	46,029,188
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	14,745,731	13,429,082
Վճարված տոկոսներ	(7,025,506)	(6,939,477)

1. Գործունեության նկարագրություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է Խմբի մայր կազմակերպությունը, որը ներառում է Բանկը և իր դուստր ընկերությունը (այսուհետ՝ «Խումբ»):

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1994թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկն ունի 33 մասնաճյուղ, որոնք գտնվում են Երևանում և Հայաստանի տարբեր մարզերում, իսկ 1 մասնաճյուղը՝ ԼՂՀ տարածքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փող. 26/1:

2016թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Ընդլսնսդ Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է Բանկի խոշորագույն բաժնետերը (բաժնետոմսերի 80.94%-ի սեփականատեր):

Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ-ն 2016-թ.ի վերջին ձեռք բերելով Բանկի բաժնետոմսերի 14.06%-ը՝ դարձավ երկրորդ խոշոր բաժնետերը:

Իսկ Հայաստանյաց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին տիրապետում է բաժնետոմսերի 5%-ին:

Խմբի վերջնական վերահսկող անձ հանդիսանում է արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանը:

Բանկի դուստր ընկերությունը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր ընկերությունը.

<i>Դուստր ընկերություն</i>	<i>Բաժնեմաս %</i>			<i>Երկիր</i>	<i>Միավորման ամսաթիվ</i>	<i>Ոլորտ</i>
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>31/12/2016</i>			
«Կոնվերս Ինկասսացիա» ՍՊԸ	100%	100%	100%	Հայաստան	20 ապրիլի, 2000թ.	Դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխում

2. Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է իրականացնել քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումներ: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են զարգացած գործարար միջավայր և համապատասխան օրենսդրական ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և կառուցվածքային զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խմբի վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի որ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Խմբի դեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ Խմբի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՄԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՄԿ»):

Զափման հիմունքներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի հիմունքով այն ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների և պարտավորությունների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

Գործունեության անընդհատություն

2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազ. դրամից դարձնելով 30,000,000 հազ. դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2017 թ. հունվարի 1-ից: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը արդեն իսկ կազմում էր 32,078,097 հազ. դրամ (2015 թ.՝ 19,128,483 հազ. դրամ):

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվել են գործունեության անընդհատության սկզբունքի հիման վրա, քանի որ Բանկը համալրել է բանկի կանոնադրական կապիտալը նոր պահանջին համապատասխանելու համար:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը փոխարկելի չէ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Խումբը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2010-2012 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո, և Խումբն առաջին անգամ կիրառել է այս փոփոխությունները տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Դրանք ներառում են՝

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 3 «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և պարզաբանում է, որ բոլոր պայմանական փոխհատուցումները, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումից առաջացող պարտավորություն (կամ ակտիվներ), պետք է հետագայում չափել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ անկախ այն հանգամանքից, արդյոք դրանք ՖՀՄՍ 9-ի (կամ ՀՀՄՍ 39-ի) շրջանակներում են գտնվում, թե՛ ոչ: Այս փոփոխությունը համապատասխանում է Խմբի ընթացիկ հաշվապահական քաղաքականությանը, և, այսպիսով, այն չի ազդում Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

ՖՀՄՍ 13 «Իրական արժեքի չափում»

ՖՀՄՍ 13-ի փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, առանց հաստատված տոկոսադրույքների, կարելի է չափել հաշիվ-ապրանքագրի գումարով, երբ զեղչման ազդեցությունը էական չէ: Այս փոփոխությունը համապատասխանում է Խմբի ընթացիկ հաշվապահական քաղաքականությանը, և, այսպիսով, այն չի ազդում Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի դրույթները, համաձայն որոնց ակտիվը կարող է վերագնահատվել համախառն հաշվեկշռային արժեքի կամ հաշվեկշռային արժեքի վերաբերյալ դիտարկելի տվյալների հիման վրա: Բացի այդ, կուտակված մաշվածությունը սահմանվում է որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն:

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է, որ կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունը (որը մատուցում է առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ) հանդիսանում է կապակցված կողմ և, համապատասխանաբար, պետք է բացահայտվի կապակցված կողմերի բացահայտումներում: Բացի այդ, կազմակերպությունը, որն օգտվում է կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպության ծառայություններից, պետք է բացահայտի կառավարման ծառայությունների գծով ծախսերը: Այս փոփոխությունը չի վերաբերում Խմբին, քանի որ այն չի ստանում որևէ կառավարման ծառայություն այլ անձանցից:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2011-2013 շրջան

Այս բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո, և Խումբն առաջին անգամ կիրառել է այս փոփոխությունները տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Դրանք ներառում են՝

ՖՀՄՍ 3 «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և հստակեցնում է ՖՀՄՍ 3-ի կարգավորման շրջանակի բացառությունները.

- ▶ Բոլոր ձեռնարկատիրական միավորումները, այլ ոչ միայն համատեղ կազմակերպությունները, ՖՀՄՍ 3-ի շրջանակից դուրս են,
- ▶ Այս բացառությունը կիրառվում է միայն համատեղ ձեռնարկումների ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակներով հաշվապահական հաշվառման համար:

Խումբը չի հանդիսանում համատեղ ձեռնարկում, հետևաբար, այս փոփոխությունը կիրառելի չէ Խմբի և իր դուստր կազմակերպությունների համար:

ՖՀՄՍ 13 «Իրական արժեքի չափում»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և պարզաբանում է, որ ՖՀՄՍ 13-ում նշված պորտֆելի բացառությունը կարող է կիրառվել ոչ միայն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, այլ նաև ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում գտնվող այլ պայմանագրերի համար (կամ ՀՀՄՍ 39-ի, եթե կիրառելի է): Խումբը չի կիրառում ՖՀՄՍ 13-ում նշված պորտֆելի բացառությունը:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 40 «Ներդրումային գույք»

ՀՀՄՍ 40 ստանդարտում օժանդակ ծառայությունների նկարագրությունը տարբերում է ներդրումային գույք և սեփականատիրոջ կողմից զբաղեցված գույք (այսինքն՝ հիմնական միջոց) հասկացությունները: Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է, որ որոշելու համար թե արդյոք գործարքը ակտիվի գնում է, թե ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում, օգտագործվում է ՖՀՄՍ 3-ը, այլ ոչ թե ՀՀՄՍ 40 ստանդարտի օժանդակ ծառայությունների նկարագիրը: Նախկինում Խումբը հիմնվել է ՖՀՄՍ 3-ի, այլ ոչ ՀՀՄՍ 40-ի վրա, որպեսզի սահմանի արդյոք ձեռքբերումը ակտիվի թե բիզնեսի ձեռքբերում է: Այսպիսով, տվյալ փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

Արդյունավետ ՖՀՄՍ-ի նշանակությունը՝ ՖՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ

Փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կազմակերպությունը կարող է ընտրել կիրառել ներկայիս ստանդարտը կամ նոր ստանդարտը, որը դեռևս պարտադիր չէ, բայց թույլ է տալիս վաղաժամ կիրառություն, այն պայմանով, որ ստանդարտներից ցանկացածը կիրառվում է հետևողականորեն կազմակերպության առաջին՝ ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների մեջ ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններին ընթացքում: ՖՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությունն ազդեցություն չունի Խմբի վրա, քանի որ Խումբը հանդիսանում է ՖՀՄՍ-ի ընթացիկ կիրառող:

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջին տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փուլերն ու փոխարինում է ՀՀՄՍ 39՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում», ստանդարտին և ՖՀՄՍ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը դասակարգման, չափման, արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ է ներկայացնում:

ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց կարգով, սակայն համեմատական տեղեկատվության ներկայացումը պարտադիր չէ: ՖՀՄՍ 9-ի ավելի վաղ տարբերակների (2009, 2010 և 2013) կիրառումը թույլատրելի է, եթե սկզբնական կիրառման ամսաթիվը 2015թ. փետրվարի 1-ից շուտ է: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն կունենա Խմբի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Խումբը ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները նշանակալի ազդեցություն կունենան իր կապիտալի վրա: Այդ ազդեցության չափը որոշելու համար անհրաժեշտ է կատարել ավելի մանրամասն վերլուծություն, որը հաշվի կառնի ամբողջ հիմնավորված և կիրառելի տեղեկատվությունը՝ ներառյալ հեռանկարային տարրեր:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթ»

ՖՀՄՍ 15-ը հրապարակվել է 2014 թվականի մայիսին և հաստատում է նոր, հինգ քայլից բաղկացած մոդել հաճախորդների հետ կնքած պայմանագրերի գծով հասույթի հաշվառման համար:

Հասույթի ճանաչումը, որն առաջացել է վարձակալության պայմանագրերից՝ ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն» ստանդարտի շրջանակներում, ապահովագրական պայմանագրերից՝ ՖՀՄՍ 4-ի «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտի շրջանակներում, ֆինանսական գործիքներից և այլ պայմանագրային իրավունքներից և պարտավորություններից ՀՀՄՍ 39-ի «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ստանդարտի շրջանակներում (կամ ավելի վաղ կիրառման դեպքում՝ ՖՀՄՍ 9-ի «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի շրջանակներում) դուրս է ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից և կարգավորվում է համապատասխան ստանդարտներով:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Համաձայն ՖՀՄՍ 15-ի հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին տրամադրված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց ակնկալվող փոխհատուցման գումարի չափով: ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքները ապահովում են հասույթի չափման և ճանաչման ավելի կառուցվածքային մոտեցում:

Հասույթի վերաբերյալ նոր ստանդարտը կիրառելի է բոլոր կազմակերպությունների համար և կփոխարինի հասույթի ճանաչման ՖՀՄՍ-ի բոլոր ընթացիկ պահանջներին: Պահանջվում է ամբողջական կամ մասնակի հետընթաց կիրառում 2018թ.-ի հունվարի 1-ից սկսած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար (թույլատրվում է նաև վաղաժամ կիրառում): Խումբը ներկայումս գնահատում է ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը և պլանավորում է կիրառել նոր ստանդարտը պահանջվող ամսաթվից սկսած:

ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխություններ՝ «Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունված մեթոդների պարզաբանում»

Փոփոխությունները հստակեցնում են ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի այն սկզբունքը, որ հասույթն արտացոլում է գործունեության (որի մի մասն է հանդիսանում օգտագործվող ակտիվը) ընթացքում ձևավորված, այլ ոչ թե ակտիվի օգտագործման ընթացքում սպառվող տնտեսական օգուտները: Արդյունքում՝ առաջացած հասույթի հարաբերությունը ակնկալվող ընդհանուր հասույթին չի կարող օգտագործվել հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի համար և եզակի դեպքերում կարող է օգտագործվել ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի համար: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա, քանի որ Խումբը ոչ նյութական ակտիվների նկատմամբ չի կիրառում հասույթի վրա հիմնված մաշվածության հաշվարկի մոտեցումը:

ՀՀՄՍ 27 ստանդարտի փոփոխություններ՝ «Բաժնեմասնակցության մեթոդը առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում»

Փոփոխությունները թույլ կտան, որպեսզի կազմակերպությունները դուստր կազմակերպություններում, համատեղ ձեռնարկություններում և ասոցիացված կազմակերպություններում կատարված ներդրումները առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվառեն բաժնեմասնակցության մեթոդով (equity method): Այն կազմակերպությունները, որոնք արդեն կիրառում են ՖՀՄՍ և պատրաստվում են ընդունել բաժնեմասնակցային մեթոդը, պետք է կիրառեն այն հետընթաց կերպով: Այն կազմակերպությունները, որոնք առաջին անգամ են կիրառում ՖՀՄՍ և որոշում են կիրառել բաժնեմասնակցային մեթոդը, պետք է այն կիրառեն ՖՀՄՍ-ի անցման օրվանից ի վեր: Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016թ. հունվարի 1-ից, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ – Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում

«Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ավելի շատ պարզաբանում, քան էապես փոփոխում են ՀՀՄՍ 1-ի առկա պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը՝

- ▶ ՀՀՄՍ 1-ի պահանջները էականության նկատմամբ,
- ▶ Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունների առանձին հոդվածները կարող են առանձնացվել,
- ▶ Կազմակերպություններն ունեն հնարավորություն ընտրելու ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրությունների ներկայացման կարգը,
- ▶ Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող կապակցված կազմակերպությունների և համատեղ ձեռնարկությունների համապարփակ եկամտի մասը պետք է ներկայացվի ամբողջությամբ մեկ հոդվածում և դասակարգվի որպես հոդվածներ, որոնք հետագայում կդասակարգվեն կամ չեն դասակարգվի ծախսերի և եկամուտների կազմում:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են այն պահանջները, որոնք կիրառվում են ֆինանսական վիճակի մասին, ֆինանսական արդյունքների մասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում լրացուցիչ միջանկյալ գումարների բացահայտման ժամանակ: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Այս փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ` 2012-2014 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո և ակնկալվում է, որ Էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա: Դրանք ներառում են`

ՖՀՄՍ 5 «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»` օտարման մեթոդների փոփոխություններ

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: ՖՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար ՖՀՄՍ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը նաև պարզաբանում է, որ օտարման մեթոդի փոփոխությունը չի հանգեցնի դասակարգման ամսաթվի փոփոխությանը: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ». Ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի բացահայտումներ

ՖՀՄՍ 7 պահանջում է կազմակերպությունից տրամադրել բացահայտումներ ցանկացած փոխանցված և ամբողջովին ապաճանաչված ակտիվի նկատմամբ շարունակական ներգրավվածության մասին: Խորհրդին հարցրել են, թե արդյոք ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը բավարարում են շարունակական ներգրավվածության նպատակով կիրառվող այս բացահայտման պահանջներին: Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հաստատել ֆինանսական ակտիվի մեջ շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և ճշտի շարունակական ներգրավվածության համար անհրաժեշտ բացահայտումների համապատասխանությունը ՖՀՄՍ 7.Բ30 և ՖՀՄՍ 7.42Գ կետերում ներկայացված ցուցումներին: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Սակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխություններ:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ». Միջանկյալ ամփոփ հաշվետվությունների համար հաշվանցման բացահայտումների կիրառելիությունը

2011թ. դեկտեմբերին ՖՀՄՍ 7-ում կատարվել են փոփոխություններ, որպեսզի ավելացվի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման ուղեցույց: ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունների կիրառման ամսաթվի դրությամբ նշվում է, որ կազմակերպությունը պետք է կիրառի նշված փոփոխությունները տարեկան հաշվետվությունների և նրանց միջանկյալ հաշվետվությունների համար 2013 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՀՀՄՍ 34-ը` «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ», չի անդրադառնում բացահայտման այս պահանջին, և պարզ չէ՝ հարկավոր են արդյոք բացահայտումները ամփոփ միջանկյալ հաշվետվությունների համար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվում է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

Համախմբման հիմունքները

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու տարին հանդիսանում է դեկտեմբերի 31-ը:

Ձեռքբերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման պահին գոյություն ունեցող իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մաս ճանաչվում է որպես գուղվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման զեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում

Հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված հասույթը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև հասույթի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտ և ծախս

Տոկոսային եկամուտը ու ծախսը բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակով պահվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում (շարունակություն)

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, սոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը և ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ

Ներդրումային գույքի վարձակալությունից ստացվող եկամուտը հաշվառվում է գծային մեթոդով վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում և ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում է «Այլ եկամուտ» հոդվածում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները գրանցվում են գործառնական արժույթով՝ վերահաշվարկված ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 483.9422 դրամ (2015թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 483.7522 դրամ):

Հարկում

Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի, այդ թվում, մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են ֆիքսված կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումներն ու վաճառքները արտացոլվում են գործարքի ամսաթվով: Հետագայում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կանոնավոր ձեռքբերման գործարքները պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռքբերված գործիքները:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին այն չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խումբը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հետևյալ խմբերի՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված ուղեցույցի հիման վրա: Խումբը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում յուրաքանչյուր հաշվետու տարում անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում կարող է վերադասակարգել դրանք:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս խմբում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս խմբում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից ակտիվի ձեռքբերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Նմանատիպ ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող և սկզբնապես ճանաչվում են ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականության համաձայն, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշվող գների միջոցով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Այլ ֆինանսական գործիքներում ներառված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և բնութագրիչները սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի և բնութագրիչների հետ, և հիմնական պայմանագրերը չեն հաշվառվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է հիբրիդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական պայմանագիրը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում հիբրիդ գործիք որոշ դրամական հոսքեր փոփոխվում են նույն ձևով, ինչ առանձին ածանցյալ գործիքինը:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, երբ.

- ▶ Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե անանցյալ գործիքները համարվեին առևտրային նպատակներով պահվող, իսկ բազիսային ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված արժեքով, ինչպես հաճախորդներին և բանկերին տրված վարկերը, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- ▶ Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին զեկուցվում են այդ արժեքով, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, և
- ▶ Ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են մեկ կամ ավելի ներառված անանցյալներ պարունակող պարտքային արժեթղթերը, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Անանցյալ գործիքները նաև դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ՝ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից կորուստների պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Խումբը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով, ընդ որում օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները: Կարգավորվող ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն վաճառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը որոշվում է հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գների միջոցով: Ակտիվ շուկա չունեցող գործիքների իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մոդելների միջոցով: Նման մոդելները ներառում են վերջին շուկայական անկախ գործառնությունները, էականորեն չտարբերվող ակտիվների շուկայական գներին հղում կատարելը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում:

Անորոշիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեզրկման հետ;

Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար, և անհատապես կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից վնաս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում (շարունակություն)

Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման գծով ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու ամորտիզացիան, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն վերագրել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել չորրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է: Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն չորրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության գուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Խմբի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման գուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված գեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացի հողից և շենքերից: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	<i>Օգտակար ծառայություն (տարի)</i>	<i>Դրույք (%)</i>
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին: Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին՝ որպես հաճախորդների վարկերի, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքների ապահովման միջոց:

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելված: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ համանման գործարքների խմբից առաջադող օգուտների և վնասների համար, օրինակ՝ Խմբի առևտրային գործունեությունից:

5. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափում

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տես Ծանոթագրություն 34):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Խմբի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատուները, ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթերը և կորպորատիվ բաժնետուները: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը դասակարգում է արժեթղթերը որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի արժեզրկման պահուստ

Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով:

7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	3,292,673	12,246,696	2,919,446	12,087,657
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	323,428	1,206,518	268,472	929,731
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	19,998	400,786	135,267	434,354
Այլ տոկոսային եկամուտ	875	5,656	3,182	6,259
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	3,636,974	13,859,656	3,326,367	13,458,001
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,468,133	5,388,905	1,192,758	5,195,452
Այլ փոխառու միջոցներ	173,545	792,726	36,203	791,850
Ստորադաս փոխառություն	120,431	473,964	397,517	765,471
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,342	132,164	89,968	208,953
Ընդամենը տոկոսային ծախս	1,842,451	6,787,759	1,716,446	6,961,726

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի ընթացքում անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեզրկված տոկոսային եկամուտը կազմել է 161,666 հազ. դրամ (2015թ.՝ 384,490 հազ. դրամ):

8. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Վճարային քարտերով գործառնություններ	216,225	840,208	204,024	838,569
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	157,451	567,315	155,958	556,537
Դրամարկղային գործառնություններ	74,749	218,387	75,000	167,034
Միջնորդավճարներ վարկերից	27,893	109,329	24,593	96,567
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	16,298	53,267	9,921	42,903
Այլ	50,409	215,134	18,870	186,066
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	543,025	2,003,640	488,366	1,887,676
Վճարային քարտերով գործառնություններ	124,146	468,958	112,052	434,045
Դրամարկղային գործառնություններ	63,005	171,014	37,609	100,463
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	25,034	94,081	21,710	84,925
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	-	681	714	11,761
Այլ ծախսեր	7,126	28,995	6,590	25,116
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	219,311	763,729	178,675	656,310

9. Զուտ առևտրային եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ	462,502	1,634,306	287,260	1,080,235
Առևտրային արժեթղթերից զուտ վնաս	13	36,940	350	-3,597
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով զուտ վնաս	57,203	-772,190	-13,815	-66,690
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	519,718	899,056	273,795	1,009,948

10. Այլ եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	190,134	781,173	193,123	728,931
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	(28,054)	5,759	20,690	40,329
Շահաբաժիններից եկամուտ	606	2,424	604	2,422
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	-	330	789	839
Շնորհներից եկամուտ	1,263	4,469	1,075	4,133
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	8,261	33,489	16,613	68,380
Այլ եկամուտ	22,871	116,190	23,431	99,245
Ընդամենը այլ եկամուտ	195,081	943,834	256,325	944,279

11. Արժեզրկումից կորուստներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Ծան. 18)	571,454	1,324,134	1,700,597	3,242,949
Այլ ակտիվներ (Ծան. 24)	19,582	36,567	16,893	28,654
Այլ պահուստներ	-	-	-	-
Ընդամենը արժեզրկումից կորուստներ	591,036	1,360,701	1,717,490	3,271,603

12. Անձնակազմի գծով ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Աշխատավարձ	874,519	3,346,119	824,355	3,105,120
Այլ ծախսեր	11,241	33,141	9,854	32,816
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	885,760	3,379,260	834,209	3,137,936

13. Այլ ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	32,557	103,686	32,930	98,211
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	14,911	103,599	29,789	86,901
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	119,590	476,212	117,966	485,144
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	8,544	30,587	29,978	52,589
Գովազդի գծով ծախսեր	56,347	382,922	100,920	248,570
Ապահովագրության գծով ծախսեր	29,664	92,605	25,555	102,505
Բոնազանձված գրավի, հիմնական միջոցի օտարումից/արժեզրկումից կորուստներ	108,301	108,301	125,478	125,478
Կապ	35,562	129,409	30,530	125,031
Անվտանգության գծով ծախսեր	47,126	191,309	48,476	192,454
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	44,602	137,746	30,028	112,924
Գրասենյակային ծախսեր	5,076	47,084	18,010	48,792
Գործուղման ծախսեր	4,559	18,417	6,483	18,484
Հայկական ծրագրերի գծով ծախսեր	43,660	168,840	38,343	149,388

	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
ԱրՔա-ի գծով ծախսեր	71,975	150,881	39,858	121,223
Վճարված տուգանքներ	2,001	4,866	253,522	259,773
Այլ ծախսեր	138,011	577,244	116,529	390,810
Ընդամենը այլ ծախսեր				
	762,486	2,723,708	1,044,395	2,618,277

14. Շահութահարկի գծով ծախս

	<i>01/10/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/01/16- 31/12/16թ.</i>	<i>01/10/15- 31/12/15թ.</i>	<i>01/01/15- 31/12/15թ.</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	262,935	355,095	2,370	2,370
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	0	0	15,539	15,539
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(94,607)	(495,036)	(151,403)	29,601
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	168,328	(139,941)	(133,494)	47,510

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2015թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
(Վնաս)/շահույթ նախքան հարկումը	1,691,253	-616,073
Շահութահարկի (փոխհատուցում)/ծախս՝ 20% դրույքաչափով	338,251	-123,215
Չհարկվող եկամուտ	168,159	-67,014
Չնվազեցվող ծախսեր	(733,194)	118,538
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս/(օգուտ)	86,844	103,661
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	0	15,540
Շահութահարկի գծով ծախս	-139,941	47,510

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Հաշվեզրված շահույթում և վնասում</i>	<i>Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում</i>	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>
Բոնուսանձված ակտիվներ	19,096	0	0	19,096
Այլ ակտիվներ	6,254	20,936	0	27,190
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(79)	0	0	-79
Այլ պարտավորություններ	35,556	646,800	0	682,356
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	60,827	667,736	0	728,563
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(80,482)	-	(275,037)	(355,519)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(504,846)	(172,701)	-	(677,547)

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեգրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Հիմնական միջոցներ	(719,730)	-	63,858	(655,872)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,305,058)	(172,701)	(211,179)	(1,688,938)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,244,231)	495,035	(211,179)	(960,375)

	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեգրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Բոնազանձված ակտիվներ	7,752	11,344	-	19,096
Այլ ակտիվներ	22,613	(16,359)	-	6,254
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,061	(10,140)	-	(79)
Այլ պարտավորություններ	27,760	7,796	-	35,556
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	68,186	(7,359)	-	60,827
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(83,024)	-	2,542	(80,482)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(392,945)	(111,901)	-	(504,846)
Հիմնական միջոցներ	(951,104)	89,659	141,715	(719,730)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,427,073)	(22,242)	144,257	(1,305,058)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,358,887)	(29,601)	144,257	(1,244,231)

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	11,430,434	9,872,122
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	32,812,539	32,111,909
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,043,449	4,045,157
Ընդամենը դրամական միջոցներ և համարժեքներ	45,286,422	46,029,188

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրաված դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 18%-ի չափով (2015թ.՝ դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 20%-ի չափով)՝ կազմելով 20,038,884 հազ. դրամ (2015թ.՝ 19,136,759 հազ. դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ԿԲ-ի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 926,842 հազ. դրամ գումարով (88.8%) կենտրոնացված են երեք բանկերում (2015թ.՝ 3,842,137 հազ. դրամ գումարով (95%) կենտրոնացված են երեք բանկերում):

16. Առևտրային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	139,594	207,592

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	45,239	-
Ընդամենը առևտրային արժեթղթեր	184,833	207,592

16. Առևտրային արժեթղթեր (շարունակություն)

Ստորև ներկայացվում են նշված արժեթղթերի անվանական տոկոսադրույքները և մարման ժամկետները.

	31/12/2016թ.		2015թ.	
	%	Մարման ժամկետ	%	Մարման ժամկետ
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.0-12.0	2020-2023	8.0-11.0	2017-2020

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ անձանց հետգնման պայմանագրերով վաճառված Առևտրային արժեթղթեր չկան (2015թ.՝ 310,177 հազ. դրամ): Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ այս արժեթղթերը վերադասակարգվում են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծան. 20):

17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցներ	720,000	720,000
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	4,006	7,147,471
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,373,788	-
Դեբիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	690,508	635,324
Այլ	557,566	645,902
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,345,868	9,148,697

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
Վարկեր հաճախորդներին	106,206,296	77,667,081
Օվերդրաֆտ	15,668,583	8,927,382
Ֆակտորինգ	33,015	33,790
Ակրեդիտիվ	1,131	1,359
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	296,207	341,346
	122,205,232	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,371,522)	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	117,833,710	82,945,627

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 48,500,137 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 45.67%) (2015թ.՝ 19,975,139 հազ. դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 23%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 458,897 հազ. դրամ (2015թ.՝ 802,195 հազ. դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, ըստ տնտեսության ճյուղերի ունեն հետևյալ տեսքը.

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	31,428,300	29,546,709
Հիփոթեքային վարկեր	20,706,198	20,492,115
Առևտուր	16,181,098	9,263,987
Էներգետիկա	4,961,672	6,537,726
Այլ	18,446,242	4,778,838
Ծինարարություն	5,148,382	4,503,695

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	31,428,300	29,546,709
Տրանսպորտ և կապ	15,619,279	4,395,824
Գյուղատնտեսություն , ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	4,621,227	4,053,981
Արդյունաբերություն	3,814,949	2,602,907
Ծառայությունների ոլորտ	1,277,885	795,176
	122,205,232	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,371,522)	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	117,833,710	82,945,627

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է վարկերի արժեզրկման պահուստի համաձայնեցումը՝ ըստ դասերի.

31/12/2016թ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Արդյունաբերություն</i>	<i>Ըներգետիկա</i>	<i>Գյուղատնտեսություն (ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)</i>	<i>Շինարարություն</i>	<i>Առևտուր</i>	<i>Տրանսպորտ և կապ</i>	<i>Ծառայությունների ոլորտ</i>	<i>Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց</i>	<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	77,439	(24,539)	163,343	176,800	247,746	37,606	16,089	349,968	298,116	(18,433)	1,324,134
Դուրսգրում	(33,167)	-	(350,586)	(67,546)	(379,075)	(16,497)	(6,741)	(1,189,372)	(433,277)	(208,875)	(2,685,135)
Վերականգնում	11,947	-	203,947	74,081	72,999	1,321	565	683,674	436,030	222,629	1,707,192
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	545,816	8,153	729,795	693,947	397,826	175,087	52,087	676,991	1,045,123	46,697	4,371,522
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	516,800	-	706,641	673,202	316,818	174,620	50,184	22,812	758,802	1,269	3,221,147
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	29,015	8,153	23,154	20,745	81,008	467	1,903	654,179	286,320	45,429	1,150,375
	545,816	8,153	729,795	693,947	397,826	175,087	52,087	676,991	1,045,123	46,697	4,371,522
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով զտելը)	599,087	-	963,113	1,227,458	1,100,650	481,764	286,596	208,204	1,724,922	140,949	6,732,743

2015թ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Արդյունաբերություն</i>	<i>Ըներգետիկա</i>	<i>Գյուղատնտեսություն (ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)</i>	<i>Շինարարություն</i>	<i>Առևտուր</i>	<i>Տրանսպորտ և կապ</i>	<i>Ծառայությունների ոլորտ</i>	<i>Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց</i>	<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	417,018	61,760	424,734	1,816,376	416,020	71,937	40,285	324,902	506,462	397,774	4,477,268
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	75,186	(29,068)	250,601	451,528	143,696	93,275	(7,390)	1,157,604	428,358	679,159	3,242,949
Դուրսգրում	(11,983)	-	(315,987)	(1,757,490)	(198,077)	(27,647)	-	(1,200,262)	(604,143)	(1,333,567)	(5,449,156)
Վերականգնում	9,376	-	353,743	198	94,517	15,092	9,279	550,478	413,577	308,010	1,754,270
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	468,026	-	672,789	484,570	369,426	139,783	37,834	112,821	519,175	28,439	2,832,863

2015թ.

հազար ՀՀ դրամ	Ֆիզիկական անձանց		Շինարարություն	Առնետար	Տրանսպորտ և կապ	Օտարությունների ոլորտ	Սպառողական վարկեր և ֆիզիկական անձանց	Հիփոթեքային վարկեր	Այլ	Ընդամենը	
	Արդյունաբերություն	Էներգետիկա									
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	417,018	61,760	424,734	1,816,376	416,020	71,937	40,285	324,902	506,462	397,774	4,477,268
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	21,571	32,692	40,302	26,042	86,730	12,874	4,340	719,901	225,079	22,937	1,192,468
	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով գտելը)	591,318	-	1,069,098	1,105,175	1,103,773	430,444	228,850	336,273	1,860,820	339,614	7,065,365

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Վարկերը և դրանց գծով ձևավորված արժեզրկման պահուստները դուրս են գրվում, երբ չկա վարկերի վերականգնման իրատեսական հեռանկար և գրավն ամբողջությամբ իրացվել է կամ փոխանցվել է Խմբին:

Տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների հետևյալն է.

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
Ֆիզիկական անձինք	52,380,175	50,341,373
Մասնավոր ձեռնարկություններ	65,095,456	29,886,465
Պետական ձեռնարկություններ	701,676	4,261,584
Անհատ ձեռնարկատերեր	4,025,289	2,471,967
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	2,636	9,569
	122,205,232	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,371,522))	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	117,833,710	82,945,627

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներառում են հետևյալ հոդվածները.

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
Հիփոթեքային վարկեր	20,706,198	20,492,115
Վարկային քարտեր	15,577,639	12,895,093
Ոսկու վարկեր	6,593,904	8,248,570
Սպառողական վարկեր	8,916,810	6,373,842
Ավտո վարկեր	339,947	542,277
Գյուղատնտեսական վարկեր	237,985	302,611
Այլ	7,693	1,486,865
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	52,380,176	50,341,373

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառում են.

հազար ՀՀ դրամ	31/12/2016թ.	2015թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	-	3,859
1-5 տարի	346,768	394,117
	346,768	397,976
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(50,561)	(56,630)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	296,207	341,346
Արժեզրկման գծով պահուստ	(181,184)	(135,519)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	115,023	205,827

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված են Ծանոթագրություն 34-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների բացահայտված է Ծանոթագրություն 37-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկային, արտարժույթի, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկի բացահայտված են Ծանոթագրություն 38-ում: Կապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 33-ում:

19. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>	<u>2015թ.</u>
Պետական պարտատոմսեր	13,133,887	3,514,646
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	57,794	57,794
Ներդրումներ ֆոնդերում	310,152	243,794
ՏՀԶԿ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	616,646	612,771
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	810,726	389,861
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	<u>14,929,205</u>	<u>4,818,866</u>

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն արժեկտրոններ:

ՀՀ բաժնային արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար գնանշվող շուկա չկա, և Խուսիքը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը ըստ արդյունավետ եկամտաբերության և մարման ժամկետի ներառում է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>		<u>2015թ.</u>	
	%	<i>Մարման ժամկետ</i>	%	<i>Մարման ժամկետ</i>
Պետական պարտատոմսեր	4.76-18.35	2017-2036	6.15-16.9	2016-2032
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	6.46-15.00	2017-2020	8.77-15.85	2017-2019

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերում հետգնման պայմանագրերով ՀՀ ԿԲ-ում գրավադրված ՀՀ պետական պարտատոմսեր չկան (2015թ.՝ 5,174,044 հազ. դրամ): Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում այս արժեթղթերը վերադասակարգվում են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Շան. 20):

20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>	<u>2015թ.</u>
Առևտրային արժեթղթեր (Շան. 16)	-	310,177
Ներդրումային արժեթղթեր (Շան. 19)	-	5,174,044
Ընդամենը	-	<u>5,484,221</u>

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով ՀՀ ԿԲ-ում՝ գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով: Բոլոր պայմանագրերը ունեն մինչև մեկ ամիս ժամկետայնություն:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

21. Հիմնական միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հող և շենքեր</i>	<i>Սարքավորումներ</i>	<i>Փոխադրամիջոցներ</i>	<i>Համակարգչային տեխնիկա</i>	<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վերագնահատված կամ սկզբնական արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,826,965	681,158	204,820	2,462,132	643,368	911,456	10,729,899
Ավելացումներ	243,744	51,727	3,537	195,007	77,152	123,161	694,328
Օտարում	-	-91	-	-337	-1,256	-	-1,684
Վերագնահատման ազդեցություն	-787,305	-	-	-	-	-	-787,305
Հողվածների միջև տեղափոխություն	78,143	-	-	-	-	-78,143	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,361,547	732,794	208,357	2,656,802	719,264	956,474	10,635,238
Ավելացումներ	80,901	21,008	270	284,535	19,371	1,493,828	1,899,913
Օտարում	(56,313)	(681)	0	(5,693)	(11,678)	0	(74,365)
Վերագնահատման ազդեցություն	170	137	0	1,047	(1,184)	(170)	0
Հողվածների միջև տեղափոխություն	(308,267)	0	0	0	0	0	(308,267)
2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,078,038	753,258	208,627	2,936,691	725,773	2,450,132	12,152,519
Կուտակված մաշվածություն							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	128,895	495,274	145,820	1,851,926	483,906	326,671	3,432,492
Մաշվածություն	137,750	71,953	23,755	248,503	59,022	128,783	669,766
Օտարում	-	-46	-	-326	-378	-	-750
Վերագնահատման ազդեցություն	-78,730	-	-	-	-	-	-78,730
Հողվածների միջև տեղափոխություն	22,750	-	-	-	1,999	-24,749	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,665	567,181	169,575	2,100,103	544,549	430,705	4,022,778
Մաշվածություն	186,573	66,890	23,779	273,980	63,113	125,027	739,361
Օտարում	0	(151)	0	(3,746)	(6,336)	1,469,067	1,458,833
Վերագնահատման ազդեցություն	3	189	0	(236)	47	(3)	0
Հողվածների միջև տեղափոխություն	(453,220)	0	0	0	0	0	(453,220)
2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(55,980)	634,109	193,354	2,370,101	601,373	2,024,796	5,767,752
Հաշվեկշռային արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,698,070	185,884	59,000	610,206	159,462	584,785	7,297,407
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,150,882	165,613	38,782	556,699	174,715	525,769	6,612,460
2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,134,018	119,149	15,273	566,590	124,401	425,336	6,384,767

Ակտիվների վերագնահատում

Խմբի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի և հողի վերագնահատումը կատարվել է 2016թ. անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները շենքերի և հողի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմեր 931,932 հազ. դրամ (2015թ.՝ 995,456 հազ. դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 2,200,044 հազ. դրամ (2015թ.՝ 1,941,920 հազ. դրամ):

21. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 139,395 հազ. դրամ (2015թ.՝ 91,843 հազ. դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

22. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Համակարգչա- Արտոնագրեր յին ծրագրեր</i>		<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	616,444	51,634	67,266	735,344
Ավելացումներ	52,828	8,732	49	61,609
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	669,272	60,366	67,315	796,953
Ավելացումներ	16,014	-6,749	14,805	24,070
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	685,286	53,617	82,120	821,023
Կուտակված մաշվածություն				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	424,904	32,614	24,536	482,054
Ամորտիզացիա	114,476	4,855	8,560	127,891
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	539,380	37,469	33,096	609,945
Ամորտիզացիա	62,230	500	8,545	71,276
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	601,610	37,969	41,641	681,221
Հաշվեկշռային արժեք				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	191,540	19,020	42,730	253,290
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	129,892	22,897	34,219	187,008
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,676	15,648	40,479	139,803

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 441,977 հազ. դրամ (2015թ.՝ 349,712 հազ. դրամ):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

23. Բոնազանձված ակտիվներ

Խմբի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>	<u>2015թ.</u>
Անշարժ գույք	2,354,735	2,217,598
Փոխադրամիջոցներ	17,000	13,400
Այլ	14,714	57,514
Ընդամենը	<u>2,386,449</u>	<u>2,288,512</u>

Խմբի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

24. Այլ ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>	<u>2015թ.</u>
Դեբիտորական պարտքեր	325,778	320,653
Դրամական փոխանցումների գծով դեբիտորական պարտքեր	-	29,336
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	<u>325,778</u>	<u>349,989</u>
Հանած ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ		(45,203)
Ընդամենը զուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	<u>(59,174)</u>	<u>304,786</u>
Թանկարժեք մետաղներ	266,604	421,580
Պաշարներ	-	191,552
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,645	68,095
Չամորտիզացված ապահովագրության գծով հավելավճար	268,249	27,033
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	40,006	24,044
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	205,035	10,385
Այլ	223,816	1,865
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	<u>1,865</u>	<u>744,554</u>
Ընդամենը այլ ակտիվներ	<u>740,616</u>	<u>1,049,340</u>

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>Ընդամենը</u>
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	<u>48,317</u>
Ծախս	11,761
Դուրսգրում	(22,447)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>37,631</u>
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	<u>45,203</u>
Ծախս	36,567
Դուրսգրում	(22,595)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>59,174</u>

25. Ստորադաս փոխառություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/12/2016թ.</u>	<u>2015թ.</u>
Ստորադաս փոխառություն ստացված կապակցված կողմից	7,598,818	7,430,709
Ստորադաս փոխառություն ստացված ՀՀ ԿԲ-ից	-	-
	<u>7,598,818</u>	<u>7,430,709</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Խմբի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Խմբի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունը թողարկված է ԱՄՆ դոլարով, տարեկան 6.87% միջին արդյունավետ տոկոսադրույքով և 2017թ. հունվարից մինչև 2023թ. հունվար սահմանված մարման ժամկետով, (2015թ.՝ 6.16%,) (տե՛ս, Ծան. 37):

26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	-	5,302,646
Բանկերից ստացված վարկեր	-	1,800,961
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	224,626	235,850
Այլ պարտավորություններ	53,438	91,818
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	278,064	7,431,275

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի այլ բանկերից ստացված վարկ (2015թ.-ին մեկ գործընկերոջ նկատմամբ պարտավորությունը կազմել է բանկերից ստացված վարկերի ընդհանուր գումարի 100%-ը):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 57.6%-ը կենտրոնացված է երկու գործընկերների մոտ (2015թ.՝ 57%):

27. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	33,450,564	32,545,909
Ժամկետային ավանդներ	35,193,241	16,676,273
	68,643,805	49,222,182
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	21,188,003	18,584,272
Ժամկետային ավանդներ	50,034,090	43,623,681
	71,222,093	62,207,953
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	139,865,898	111,430,135

Հաճախորդներից ներգրավված ավանդները հաստատուն տոկոսադրույքով են:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 31,826,259 հազ. դրամ գումարով ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների համար (2015թ.՝ 8,059,007 հազ. դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տասը հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը կազմում է 65,612,790 հազ. դրամ (2015թ.՝ 52,933,661 հազ. դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 46.9% (2015թ.՝ 47.5%):

28. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

	31/12/2016թ.			2015թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>						
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժույթային սվոփ	3,396,500	-	31,590	4,160,250	-	14,495
Ընդամենը ածանցյալ պարտավորություններ	3,396,500	-	31,590	4,160,250	-	14,495

29. Այլ պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Վճարվելիք գումարներ	205,996	181,430
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	193,719	163,489
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	399,715	344,919
Հարկային պարտավորությունների, տույժերի և տուգանքների գծով պահուստ	-	253,353
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	404,649	120,504
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	28,432	30,856
Այլ	8,688	6,046
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	441,769	410,759
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	841,484	755,678

Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	31/12/2015թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	30,856	33,278
Եկամտի ճանաչում (Օան. 10)	(2,424)	(1,818)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,432	31,460

30. Այլ փոխառու միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված վարկեր	3,977,980	4,031,622
Այլ ֆինանսական հաստատություններից ներգրավված վարկեր	3,762,757	3,339,162
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	1,331,482	2,443,824
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված վարկեր	23,989	80,609
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	9,096,208	9,895,217

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցների:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

30. Այլ փոխառու միջոցներ (շարունակություն)

Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Առաջին Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան Երիտասարդներին ՈւՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

31. Կապիտալ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 16,416,600 հազ. դրամ (2015թ.՝ 7,002,033 հազ. դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, կանոնադրական կապիտալը կազմված է թվով 54,722 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	31/12/2016թ.		2015թ.	
	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
«Շրջանառ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	13,287,900	80.94	6,651,900	95
«Շրջանառ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	–	33	–
Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ	2,307,900	14.06		
Հայաստանյաց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի	820,800	5	350,100	5
	16,416,633	100	7,002,033	100

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան հաստատագրված շահաբաժին, իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

Բանկի կանոնադրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված կանոնադրական կապիտալի 20%-ի չափով:

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,051,046	5,518,235
Ակրեդիտիվներ	1,787,858	-
Երաշխիքներ	3,516,421	1,691,965
	11,355,325	7,210,200
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների գծով պահուստ	-	-
Ընդամենը պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	11,355,325	7,210,200

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական պայմանագրերի գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ

Խումբն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Մինչև 1 տարի	461,494	488,686
1-5 տարի	1,320,226	1,341,220
5 տարուց ավելի	566,280	875,027
Ընդամենը գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,348,000	2,704,933

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, բանկին պատկանող բանկոմատների ապահովագրություն, ինչպես նաև Բանկային ռիսկերի համապարփակ, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության և տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանը:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ժամանակաշրջանի եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

	31/12/2016թ.		2015թ.	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	4,163,786	244,030	4,183,084	230,850
Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկեր	55,464,817	544,808	5,826,359	514,541
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված վարկեր	-30,672,211	-611,177	-5,845,657	-501,361
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	28,956,392	177,661	4,163,786	244,030
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	-289,564	-1,777	-41,638	-2,440
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	28,666,828	175,884	4,122,148	241,590
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	28,128,587	100,227	20,432,445	147,256
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ավանդներ	690,469,023	3,300,673	713,153,502	1,915,324
Ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարված ավանդներ	-679,447,376	-3,233,355	-705,457,360	-1,962,353
Ավանդների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	39,150,234	167,545	28,128,587	100,227
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ –Ստորադաս փոխառություն				
Ստորադաս փոխառության մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	7,430,709	–	7,087,003	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ստորադաս փոխառություններ	–	–	–	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված ստորադաս փոխառություններ	–	–	–	–
Արտարժույթի վերագնահատումից գուտ արդյունք	168,109	–	343,706	–
Ստորադաս փոխառության մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	7,598,818	–	7,430,709	–
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	1,198,588	15,493	384,239	17,203
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	20,007	784	25,123	478
Այլ եկամուտ	107,602	1,362	90,474	865
Տոկոսային ծախս	-1,436,192	-9,382	-1,571,553	-5,999
Արժեզրկումից կորուստներ	-247,926	663	193	-132
Այլ գործառնական ծախսեր	-60,568	-29,465	-84,783	-217

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 20 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-24% (2015թ.՝ 5-24%, 1-ից 20 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ ակտիվներով:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	405,774	381,303
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցում	405,774	381,303

34. Իրական արժեքի չափում

Խմբի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Խմբի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խմբի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով և վերլուծում է դրանք ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, որում իրական արժեքի չափումը դասակարգված է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>			
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	107,146,435	107,146,435	117,833,710
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,286,422	-	45,286,422	45,286,422
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	3,345,868	3,345,868	3,345,868
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	266,604	266,604	266,604
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	139,865,898	139,865,898	139,865,898
Այլ փոխառու միջոցներ	-	9,096,208	9,096,208	9,096,208
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	278,064	278,064	278,064
Ստորադաս փոխառություններ	-	7,598,818	7,598,818	7,598,818
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	399,715	399,715	399,715
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	80,922,222	80,922,222	82,945,627
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46,029,188	-	46,029,188	46,029,188
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	9,148,697	9,148,697	9,148,697
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	304,786	304,786	304,786
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	111,430,135	111,430,135	111,430,135
Այլ փոխառու միջոցներ	-	9,895,217	9,895,217	9,895,217
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	7,431,275	7,431,275	7,431,275
Ստորադաս փոխառություններ	-	7,430,709	7,430,709	7,430,709
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	344,919	344,919	344,919

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Պահանջներ և պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2015թ.՝ 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը՝ կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ		
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	0	0
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	14,871,411	14,871,411
Առևտրային արժեթղթեր	184,833	184,833
Ընդամենը	15,056,244	15,056,244
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	31,591	31,591
Ընդամենը	31,591	31,591
Զուտ իրական արժեք	15,024,653	15,024,653

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ		
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	5,484,221	5,484,221
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,761,072	4,761,072
Առևտրային արժեթղթեր	207,592	207,592
Ընդամենը	10,452,885	10,452,885
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Աճանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,495	14,495
Ընդամենը	14,495	14,495
Զուտ իրական արժեք	10,438,390	10,438,390

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չգնանշվող բաժնետոմսերում չի կարող չափվել և, հետևաբար, դուրս է մնում այս բացահայտումից: Այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տե՛ս Ծան. 19-ը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	5,134,020	5,134,020
Ընդամենը	5,134,020	5,134,020

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	5,150,882	5,150,882
Ընդամենը	5,150,882	5,150,882

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները շարժը կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u><i>Հոդ և շենքեր</i></u>	<u><i>Ընդամենը</i></u>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2016 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,150,882	5,150,883
Ձեռքբերումներ	80,901	80,901
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	170	170
Օտարում	-56,313	-56,313
Հիմնական միջոցների հողվածների միջև տեղափոխություն	-308,267	-308,267
Կուտակված մաշվածություն	266,644	266,644
Ջուտ իրական արժեքը 2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,134,018	5,134,018

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u><i>Հոդ և շենքեր</i></u>	<u><i>Ընդամենը</i></u>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2015 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,826,965	5,826,965
Ձեռքբերումներ	243,744	243,744
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	(787,305)	(787,305)
Հիմնական միջոցների հողվածների միջև տեղափոխություն	78,143	78,143
Կուտակված մաշվածություն	(210,665)	(210,665)
Ջուտ իրական արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,150,882	5,150,882

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հոդը և շենքերը վերագնահատվել են 2015թ.: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2013թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ելակետային տվյալը՝ վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները էական ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ցանկը, որոնք այնպես են փոխանցվել, որ բոլոր փոխանցված ֆինանսական ակտիվները կամ փոխանցված ֆինանսական ակտիվների մի մասը չեն բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին:

	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>		
		<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	0	0
Ընդամենը		0	0	0
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	0	0
Ընդամենը		0	0	0
Զուտ դիրք		0	0	0

	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>2015թ.</i>		
		<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	310,177	5,174,044	5,484,221
Ընդամենը		310,177	5,174,044	5,484,221
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	326,388	4,976,258	5,302,646
Ընդամենը		326,388	4,976,258	5,302,646
Զուտ դիրք		(16,211)	197,786	181,575

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են չորրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետգնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ (շարունակություն)

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում (շարունակություն)

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթեր 2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեն եղել (2015թ` 5,484,221 հազ. դրամ): Հետևաբար չեն եղել նաև դրանց գծով պարտավորություններ (որոնք, 2015թ-ի դրությամբ ներկայացված են որպես «Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» 5,302,646 հազ. դրամի չափով):

36. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբած հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբած հաշվետվությունում:

հազար ՀՀ դրամ

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չի իրականացվել	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ գումար
		հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	հաշվանցում չի իրականացվել		
31/12/2016 թ. հազար ՀՀ դրամ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	0	-	0	0	-	-
Ընդամենը	0	-	0	0	-	-

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չի իրականացվել	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ գումար
		հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	հաշվանցում չի իրականացվել		
2015 թ. հազար ՀՀ դրամ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	5,302,646	-	5,302,646	(5,302,646)	-	-
Ընդամենը	5,302,646	-	5,302,646	(5,302,646)	-	-

37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Խմբի պայմանագրային չգեղջկված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 38–ում:

հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ								
	Ցլահանձն մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,286,422	-	-	45,286,422	0	0	0	0	45,286,422
Առևտրային արժեթղթեր	0	3,884	1,196	5,080	165,560	14,193	179,753	0	184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,095,765	-717	-26,746	2,068,302	38,381	0	38,381	1,239,185	3,345,868
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	6,890,347	23,469,389	29,786,359	60,146,095	21,069,646	36,617,969	57,687,615	0	117,833,710
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	0	149,273	428,508	577,781	10,023,994	3,653,189	13,677,183	674,240	14,929,204
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ոչ կրթական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	6,384,767	6,384,767
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	2,385,649	2,385,649	0	0	0	0	2,385,649
Այլ ակտիվներ	605,435	17,123	22,762	645,320	2,233	0	2,233	223,816	871,369
	54,877,969	23,638,952	32,597,728	111,114,649	31,299,814	40,285,351	71,585,165	8,661,810	191,361,624
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	205,473	0	0	205,473	0	0	0	72,591	278,064
Ածանցյալ պարտավորություններ	18,063	0	0	18,063	0	0	0	13,528	31,591
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	54,377,150	26,654,886	52,921,452	133,953,488	5,828,446	83,951	5,912,397	13	139,865,898
Այլ փոխառու միջոցներ	37,398	811,915	1,088,233	1,937,546	6,297,525	861,137	7,158,662	0	9,096,208
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	156,441	0	156,441	0	0	0	0	156,441
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	960,375	0	960,375	0	960,375
Այլ պարտավորություններ	436,835	0	0	436,835	404,649	0	404,649	0	841,484
Ստորադաս փոխառություններ	1,741,991	0	1,835	1,743,826	-682	5,855,674	5,854,992	0	7,598,818
	56,816,910	27,623,242	54,011,520	138,451,672	13,490,313	6,800,762	20,291,075	86,132	158,828,879
Ջուտ դիրք	-1,938,941	-3,984,290	-21,413,792	-27,337,023	17,809,501	33,484,589	51,294,090	8,575,678	32,532,745
Կուտակված ձեռքվածք	-1,938,941	-5,923,231	-25,398,082		-3,604,291	51,294,090			

37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ								
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46,029,188	-	-	46,029,188	-	-	-	-	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	-	-	-	-	207,592	-	207,592	-	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,880,403	-	3,903,162	7,783,565	-	1,365,132	1,365,132	-	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,976,806	5,702,285	23,695,226	36,374,317	24,038,369	22,532,941	46,571,310	-	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	5,140	655,788	660,928	3,327,862	830,076	4,157,938	-	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	2,888,798	2,595,423	5,484,221	-	5,484,221
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	-	6,612,460	6,612,460
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	187,008	187,008
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	2,288,512	2,288,512	-	-	-	-	2,288,512
Ընթացիկ ակտիվներ	-	-	131,654	131,654	-	-	-	-	131,654
Զահուսահարկի գծով	304,786	-	-	304,786	-	-	-	744,554	1,049,340
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	57,191,183	5,707,425	30,674,342	93,572,950	30,462,621	27,323,572	57,786,193	7,544,022	158,903,165
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,348,959	1,316	-	7,350,275	8,437	72,563	81,000	-	7,431,275
Ածանցյալ պարտավորություններ	14,495	-	-	14,495	-	-	-	-	14,495
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	55,941,809	9,503,510	41,355,464	106,800,783	4,550,860	78,492	4,629,352	-	111,430,135
Այլ փոխառու միջոցներ	2,483,308	43,281	842,340	3,368,929	5,427,115	1,099,172	6,526,288	-	9,895,217
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	1,244,231	-	1,244,231	-	1,244,231
Այլ պարտավորություններ	344,919	-	-	344,919	410,749	-	410,759	-	755,678
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	2,266,076	5,164,633	7,430,709	-	7,430,709
	66,133,490	9,548,107	42,197,804	117,879,401	13,907,478	6,414,860	20,322,339	-	138,201,740
	(8,942,307)	(3,840,682)	(11,523,462)	(24,306,451)	16,555,143	20,908,712	37,463,854	7,544,022	20,701,425
Զուտ դիրք									
Կուտակված ձեռքվածք	(8,942,307)	(12,782,989)	(15,364,145)		5,031,691	37,463,865			

Մարման ժամկետների միջև տարբերությունների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ մնացորդները ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս» ժամկետայնության խմբի մեջ:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության՝ Խումբը պարտավոր է մարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ավանդատուների առաջին իսկ պահանջով:

38. Ռիսկերի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Խմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Խմբի և Խմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Խմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Խմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Խմբի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Խմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Խմբի կողմից ստանձնված ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպում և կոորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ ճգնաժամային իրավիճակներում Խմբի եկամտաբերության հետ կապված, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, վարկանիշային և իրավական ռիսկերին առնչվող Խմբի ռիսկերի կառավարման տեսակետի հիման վրա Խորհրդի համաձայնությամբ համալիր միջոցառումների հաստատումը,
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Վարչությունը պատասխանատու է Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Վարչությունը պատասխանատվություն է կրում նաև Խմբի իրացվելիության ֆինանսական ռիսկերի համար: Վարչությանն է վերապահված Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառույթներն են՝

- ▶ Խմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի վերագնահատումների պարբերական իրականացումը,
- ▶ Խմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և մարքետինգի բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Խմբի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի գսպման նպատակով Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Խմբի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Խմբի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Խմբի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարման հետ, որի արդյունքում Խումբը կարող է վնասներ կրել: Վարկային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկային գործունեությունից՝ կապված վարկերի և փոխառությունների տրամադրման հետ, և ներդրումային գործունեությունից՝ պայմանավորված Խմբի ակտիվների պորտֆելում պարտքային արժեթղթերի և այլ պարտքային գործիքների առաջացման հետ: Վարկային ռիսկ առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես օրինակ վարկային պարտավորվածությունները: Վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Խմբի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի:

Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև տարբեր վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում առանձին վարկերի մոնիտորինգ՝ ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերը նաև հաստատվում են ռիսկերի վարչության կողմից: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկումը կենտրոնացած է Ռիսկերի Կառավարման վարչությունում, որը պարբերաբար հաշվետվություն է ներկայացնում գործադիր խորհրդին:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ վարկի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզվենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ վարկային ռիսկի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ ըստ աշխարհագրական սեզվենտների.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,254,369	156,599	875,454	45,286,422
Առևտրային արժեթղթեր	184,833	-	-	184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,594,366	173,042	578,460	3,345,868
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	91,728,971	15,878,144	10,226,595	117,833,710
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	14,312,559	-	616,646	14,929,205
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	0
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	111,623	84	169,013	280,720
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	153,186,721	16,207,869	12,466,169	181,860,758

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

հազար ՀՀ դրամ	<i>Ոչ ՏՀԶԿ</i>			
	<i>ՀՀ</i>	<i>Երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,002,034	1,705,281	2,321,873	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	207,592	-	-	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,292,328	194,690	661,679	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	79,448,566	3,484,204	12,857	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,206,095	-	612,771	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	5,484,221	-	-	5,484,221
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	120,027	30,959	153,800	304,786
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	139,760,863	5,415,134	3,762,980	148,938,977

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կառավարում է վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով ռիսկի ընդունելի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով՝ ելնելով անհրաժեշտությունից: Ըստ վարկատեսակների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Վարկային կոմիտեի կողմից եռամսյակային կտրվածքով:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, լրացուցիչ սահմանափակում է հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար լրացուցիչ սահմանաչափերով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման ունակությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Առավել ավանդական մոտեցում է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը, որը նաև համընդհանուր ընդունված գործելակերպ է: Խումբը կանոններ է սահմանում ընդունելի գրավի տեսակների կամ ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- ▶ Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- ▶ Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և մեքենաները,
- ▶ Ոսկին և դրամական միջոցները:

Իրավաբանական անձանց երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովված են, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը, որպես կանոն, ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու նպատակով Խումբը վարկառուից լրացուցիչ ապահովություն է պահանջում՝ առանձին վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման հայտանիշների ի հայտ գալու դեպքում: Վարկերի և փոխառությունները բացի այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ապահովություն հանդիսացող գրավի տեսակը որոշվում է՝ ելնելով գործիքի էությունից: Հիմնականում բանկերին վարկեր և փոխառություններ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում ապահովված չեն:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն (շարունակություն)

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
Անշարժ գույքի գրավադրամաբ վարկեր	58,061,771	49,805,080
Ոսկու գրավով վարկեր	13,485,219	11,191,936
Կազմակերպությունների երաշխիքներով ապահովված վարկեր	5,895,609	4,077,012
Տրանսպորտային միջոցների գրավադրամաբ վարկեր	1,977,955	2,778,470
Դրամական միջոցներով ապահովված վարկեր	27,221,417	6,500,593
Պաշարների գրավադրամաբ վարկեր	896,863	374,423
Սարքավորումների գրավադրամաբ վարկեր	1,485,529	2,316,309
Այլ արժեթղթեր	140,000	
Այլ գրավներ	5,155,738	6,228,448
Չապահովված վարկեր	7,885,131	3,698,687
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	122,205,232	86,970,958

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմում է 9,203,961 հազ. դրամ (2015թ. 8,082,905 հազ. դրամ):

Վարկերի հետ կապված պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և փաստաթղթային ակրեդիտիվները Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս չորրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ, և, հետևաբար, դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը: Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկատուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբը գնահատում է վարկերի արժեզրկումը՝ ելնելով արժեզրկված վարկերի ապագա դրամական հոսքերի վերլուծությունից և արժեզրկման հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով կորուստների նախկին փորձից, ցուցաբերելով պահպանողական մոտեցում:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի (ներառյալ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն հիմունքներով՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխառություններ

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է վարկերի և փոխառությունների որակը ըստ դասերի.

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ <i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված		
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	27,221,417	86,804,351		1,446,721	6,732,743	122,205,232

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ <i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված		
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,500,593	71,630,487	-	1,774,513	7,065,365	86,970,958

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխառությունները ներառում են ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը: Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը՝ ըստ վճարման ուշացման ժամկետների հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից անավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	0	0	21,986	11,343	33,329
Գյուղատնտեսություն	994	0	1,281	21,290	23,565
Շինարարություն	0	0	0	0	0
Առևտուր	21,428	0	5,357	73,518	100,303
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	0	0
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	107,802	103,187	58,902	589,546	859,437
Հիփոթեքային վարկեր	64,917	18,038	42,889	260,418	386,261
Ծառայությունների ոլորտ	0	0	0	0	0
Այլ	3,622	0	0	40,203	43,825
Ընդամենը	198,763	121,225	130,415	996,318	1,446,720

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ.</i>				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից անավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	-	2,693	-	12,796	15,489
Գյուղատնտեսություն	11,723	2,513	4,172	34,486	52,894
Շինարարություն	12,574	-	-	-	12,574
Առևտուր	14,753	1,960	3,495	34,247	54,455
Տրանսպորտ և կապ	-	-	-	13,950	13,950
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	249,086	164,168	92,860	652,281	1,158,395
Հիփոթեքային վարկեր	147,543	54,720	66,002	172,776	441,041
Ծառայությունների ոլորտ	-	144	-	-	144
Այլ	898	-	13,249	11,424	25,571
Ընդամենը	436,577	226,198	179,778	931,960	1,774,513

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտաթույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելներին: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է ՎաՌ մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծության միջոցով:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի գուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լոյալացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը 2016թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի գույքահեռ տեղաշարժեր:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 31/12/2016թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	5%	(73,523)	(1,600,880)
ԱՄՆ Դոլար	1%	–	(10,348)
Արժույթ	<i>Բազիսային կետերի նվազում 31/12/2016թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>
Հայկական դրամ	-5%	73,523	1,600,880
ԱՄՆ Դոլար	-1%	–	10,348
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2015թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	5%	(16,092)	(131,461)
ԱՄՆ Դոլար	1%	–	(80,656)
Արժույթ	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2015թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015թ.</i>
Հայկական դրամ	(5%)	16,092	131,461
ԱՄՆ Դոլար	(1%)	–	80,656

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Արտարժույթային ռիսկը Խումբը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ մեթոդաբանություններից: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի էական արժույթային դիրքեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների, ինչպես նաև սպասվող դրամական հոսքերի գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բոլոր այլ ցուցանիշները հաստատուն են:

Բացասական գումարները արտացոլում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

հազար ՀՀ դրամ

<i>Արժույթ</i>	<i>31 դեկտեմբերի, 2016թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի, 2015թ.</i>	
	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
ԱՄՆ դոլար	10%	(58,097)	10%	(117,632)
ԱՄՆ դոլար	-10%	58,097	-10%	117,632
Եվրո	14%	480	14%	(17,437)
Եվրո	-14%	(480)	-14%	17,437

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Խմբի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>Ազատ փոխարկելի արժույթ</i>	<i>Ոչ փոխարկելի արժույթ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,175,968	21,058,853	1,051,601	45,286,422
Առևտրային արժեթղթեր	184,833	-	-	184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,178,945	663,563	503,360	3,345,868
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	26,963,153	90,850,906	19,651	117,833,710
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	10,267,447	4,661,758	-	14,929,205
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	111,883	168,836	2	280,720
	62,882,229	117,403,916	1,574,614	181,860,758
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	47,230	154,299	76,535	278,064
Ածանցյալ պարտավորություններ	18,063	13,528	-	31,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33,186,853	106,218,128	460,917	139,865,898
Այլ փոխառու միջոցներ	8,641,467	454,741	-	9,096,208
Այլ պարտավորություններ	368,542	31,173	-	399,715
Ստորադաս փոխառություն	-	7,598,818	-	7,598,818
	42,262,155	114,470,687	537,452	157,270,294
Զուտ ռիսկ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,620,074	2,933,229	1,037,162	24,590,464
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,065,507	6,022,223	267,595	11,355,325
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	55,176,456	90,935,468	2,827,053	148,938,977
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,693,665	95,727,978	2,125,107	136,546,750
Զուտ ռիսկ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,482,791	(4,792,510)	701,946	12,392,227
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,616,861	3,386,546	206,793	7,210,200

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներառում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի

առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր դրամով պարտավորությունների 2%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես կապված սթրես գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար վերջիններիս մարման ժամանակ, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

<i>Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունը կազմել է՝</i>	<i>31/12/2016թ., %</i>	<i>2015թ., %</i>
Ն21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	39.01%	31.06
Ն22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցյապահանջ պարտավորություններ)	116.23%	91.02

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների.

Ստորև ներկայացվում է ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 37-ը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես էթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ Ածանցյալ	205,473	0	0	0	72,591	278,064
պարտավորություններ Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,063	0	0	0	13,528	31,591
Այլ փոխառու միջոցներ	54,396,515	26,997,692	55,389,622	6,657,213	163,437	143,604,479
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	37,473	822,055	1,153,433	7,925,344	1,302,071	11,240,376
Ստորադաս փոխառություններ	402,055	0	0	0	0	402,055
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	1,744,839	0	1,835	-682	8,312,823	10,058,815
Ռայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	56,804,418	27,819,747	56,544,890	14,581,875	9,864,450	165,615,380
Ռայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	6,088,238	2,257,025	2,698,854	282,820	61,170	11,388,107

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ Ածանցյալ	7,352,805	1,317	-	8,437	72,563	7,435,122
պարտավորություններ Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	14,495	-	-	-	-	14,495
Այլ փոխառու միջոցներ	55,961,773	9,604,329	43,285,690	5,368,615	152,752	114,373,159
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,483,486	43,474	899,924	6,796,265	1,660,959	11,884,108
Ստորադաս փոխառություններ	344,919	-	-	-	-	344,919
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,473,537	6,818,875	9,292,412
Ռայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	66,157,478	9,649,120	44,185,614	14,646,854	8,705,149	143,344,215
Ռայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	5,549,350	199,223	1,180,246	304,304	-	7,233,123

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Խումբը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Խմբի գործունեության վրա: Խմբի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Խմբին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերի կառավարման բարձրագույն մարմինը Խմբի Վարչությունն է, որը պատասխանատու է գործառնական ռիսկերի վերահսկման համար: Գործառնական ռիսկը Խմբում գործարքների սահմանված կարգի և ընթացակարգերի՝ գործող օրենսդրությանը անհամապատասխանության կամ դրանց խախտման, Խմբի աշխատակիցների անիրագրելիության կամ սխալների, Խմբի կողմից կիրառվող տեղեկատվական, տեխնոլոգիական և այլ համակարգերի ֆունկցիոնալ հնարավորությունների անբավարարության հետևանքով վնասների առաջացման ռիսկն է: Խմբի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի, Խմբի կողմից իրականացվող ցանկացած գործարքի ընթացքում կրկնակի ստուգման սկզբունքի միջոցով: Գործառնական ռիսկի առավել արդիական տեսակների կառավարումը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. Խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանման հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են Խմբի Վարչության կողմից: Խմբի առօրյա գործունեության ընթացքում Խմբի և չորրորդ անձանց հետ փոխհարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից եզրակացության առկայության դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) հետ առնչվող ռիսկերը կառավարվում են Խմբում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Գործընթացի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ են՝

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացների կանոնակարգումը ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ Խմբի ակտիվների և առավել կարևոր փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածությունը,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանումը և պահպանումը,
- ▶ գույքի և գրառումների համատեղ պահպանումը,
- ▶ տվյալների գրանցամատյանների կիրառումը և արխիվացումը,
- ▶ գործընթացների ժամանակ երկու աչքի սկզբունքի կիրառումը:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար տալիս է Խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության և Խմբի ռիսկերին համարժեք լինելու գնահատական և հսկողություն է իրականացնում Խմբի գործունեության և գործառնական ռիսկերի նկատմամբ:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

39. Կապիտալի համարժեքություն

Խումբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Խմբի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%: Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջներին համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերազնահատման պահուստները:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության նորմատիվը, որը հաշվարկվել է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջներին համաձայն, կազմել է՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.	2015թ.
1-ին դասի կապիտալ	20,622,475	12,189,182
2-րդ դասի կապիտալ	9,001,380	6,094,591
Ընդհանուր կապիտալ	29,623,855	18,283,773
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	137,415,853	135,784,712
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	21.56%	13.47%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազ. դրամից դարձնելով 30,000,000 հազ. դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2017 թ. հունվարի 1-ից: 2016թ. դեկտեմբերին Բանկը համալրեց կապիտալը, որի արդյունքում նորմատիվային միջին կապիտալը դեկտեմբեր ամսվա համար կազմում էր 29,623,855 հազ. դրամ (2015 թ.՝ 18,283,773 հազ. դրամ):

Այսիսով, Բանկը տարեվերջին արդեն իսկ համաստասխանում էր 2017թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող նոր պահանջին 32,078,097 դրամ նորմատիվային կապիտալով: